

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PETERS, AMANDA

Copacul nașterilor / Amanda Peters ; trad. din lb. engleză: Andrei Covaciu. -
București : Bookzone, 2026

ISBN 978-630-305-826-9

I. Covaciu, Andrei (trad.)

821.111

Redactor: **Mihaela Savu**

Grafician copertă: **Cezar Mandă**

Tehnoredactor: **Anca Marisac**

THE BIRTHING TREE

Copyright © 2026 by Amanda Peters

This edition is published by arrangement with
Transatlantic Literary Agency Inc.

All rights reserved.

© Bookzone 2026, pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate pentru limba română.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodușă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

AMANDA PETERS

COPACUL NAȘTERILOR

*Traducere din limba engleză și note
de Andrei Covaciu*

Bookzone
BUCUREȘTI, 2026

UNU

1964

Mama a murit în timp ce se chinuia să mă aducă pe lume. Sângele ei, sângele pe care îl împărtaşeam amândouă, s-a vărsat de jur împrejurul ei pe pământul roșu-coclit în vreme ce aerul mirosea a furtună. Nu știu dacă i-am văzut chipul sau dacă ea mi l-a văzut pe al meu. Tot ce știu este că, până să se audă primul tunet, ea dispăruse.

— Am fost furioasă, mi-a spus bunica. Tunetele bubuiau, fulgerele brăzdau cerul, dar nu ploua. Norii refuzau să plângă pentru fetița mea. Și eram atât de furioasă. Ea merita durerea lor.

Ori de câte ori spunea această poveste, bunica se întrista — și o spunea de fiecare dată când, între lunile mai și octombrie, cerul se întuneca.

Nu este un copac prea arătos — cel lângă care a murit mama și m-am născut eu. Rădăcinile ies din pământul tare înainte de a se ascunde dedesubt, în lumea lor întunecată și umedă. Copacul stă într-o rână, iar unele dintre crengile mai grele ating oglinda iazului. Nu are frunze aurii, iar toamna nu vei vedea nuanțe de roșu aprins. Copacul nu îți va oferi niciun fel de sevă din care să-ți poți face sirop. Dar nimic din toate acestea nu contează, mi-a spus Kiju, de vreme ce acest copac ne păstrează poveștile. Acest copac veghează asupra sosirii

noastre pe lume. Face mame din femei și tați din bărbați. Iar aceste rădăcini, pe care cândva le găseam deosebit de urâte, oferă un loc confortabil pentru a da naștere unui copil. Este un leagăn pe care femeile se pot sprijini. Nimeni altcineva nu poate observa acest lucru, dar jur că, atunci când soarele se strecoară printre ramuri și razele lui sărută pământul, aceste rădăcini strălucesc într-o nuanță roșiatică. Un monument închinat vieților începute și, uneori, unei vieți pierdute. Mi-a trebuit mai bine de o jumătate de viață ca să înțeleg importanța celui copac, a tot ceea ce poartă în crengile sale. A tot ce a văzut și a tot ce reprezintă. Ah, cât timp irosit!

Nu mi-o amintesc pe mama, cea mai importantă persoană din viața mea, femeia care m-a adus pe lume, cea care mi-a oferit un loc sigur în care să mă pot dezvolta. Înainte credeam că sunt un copil bătut în cap pentru că, dacă aș fi fost unul inteligent, aș fi păstrat în minte măcar un crâmpei de amintire – sau măcar o senzație. Un ecou din vocea mamei sau poate o urmă din parfumul ei. Până și cordonul ombilical care mă ținuse legată de ea dispăruse. Nu a fost îngropat la umbra mărului din spatele casei, așa cum ar fi trebuit. Din pricina durerii, Kiju a uitat să-l păstreze și să-l îngroape. Uneori am senzația că nimic nu mă ține legată de acest loc. Și nimic nu îmi amintește de mama, cu excepția nasului meu proeminent și a prenumelui ei, Margaret – prescurtat Maggie – rostit cu glas îndurerat sau respectuos de bunica mea.

— Aliet, nu ar trebui să-ți amintești nimic din ziua în care te-ai născut. Ți poți imagina cât de traumatică poate fi o asemenea călătorie pentru un suflet nou?

Bunica râdea de propria ei glumiță. Eu stăteam la masă și rupeam o chiflă. Scoteam miezul moale din interior și lăsam coaja tare pe farfurie. Animalele aveau să o savureze mai târziu, amestecată cu coji de legume și cu

grăsimea răcâită de pe fundul tigăii – tot ce rămăsese din puil pe care-l fripseserăm în seara aceea.

Nu trebuia să mă cheme Aliet. Cel puțin, noi așa credem. Mama făcuse din numele pe care mi-l alesese un secret bine păzit. Uneori secretele ei mă înfuriau, dar este greu să rămâi supărat pe cei morți. Când ea a murit, a căzut în sarcina bunicii să-mi dea un nume. Mie – singura fată a singurei sale fete. Iar ea a ales numele propriei mame, Aliet. Cred că este un nume frumos, îmi place să-l simt cum mi se rostogolește pe limbă asemenea unei cascade. Așa îmi și dau seama că nu este numele meu adevărat. Frumusețea lui nu mi se potrivește deloc. Din totdeauna m-am împăcat mai bine cu nume precum Gertrude sau Constance. Când le auzea, Kiju pufnea nemulțumită.

— Nume de cucoane albe, bătrâne. Cât de prostuță poți fi uneori.

— Aliet este un nume drăguț.

— Chiar este. E numele mamei mele, iar ea a fost o femeie frumoasă. Chiar și după nouă copii, încă avea ochii aceia negri care străluceau de atâta frumusețe. Uneori îmi aduci aminte de ea.

— Ochii mei sunt verzi, am oftat eu, căci culoarea lor era pentru mine o sursă constantă de suferință.

Nu știu cum arăta mama. Fotografia granulată făcută pe vremea când era bebeluș nu mă dumirește defel. Mai există o fotografie veche, alb-negru, făcută înainte să rămână însărcinată. Marginile îi sunt zdrențuite și rupte, fiindcă Kiju a strâns-o în mână, încercând să-și revadă fiica, iar eu am făcut la fel încercând să o invoc pentru prima oară. Kiju zicea că mama avea în jur de doisprezece ani în poză. Este limpede că în ziua aceea s-a ferit de aparatul de fotografiat. Își ține mâinile în dreptul feței, nedorind ca imaginea să-i fie immortalizată. Ce lucru

crunt – să nu știi cum arăta chipul propriei tale mame. Dacă cineva m-ar fi întrebat care este dorința mea cea mai arzătoare – în afară de aceea ca mama să fie în viață și lângă mine –, aș fi răspuns că mi-aș dori să am măcar o fotografie, ceva de care să mă pot agăța, ceva la care să mă pot uita și în care să descopăr frânturi din mine. Doar că, ori de câte ori întrebam, Kiju îmi spunea că o asemenea fotografie nu există. Nimeni nu mi-a spus vreodată cât de negru era părul mamei sau dacă se deschidea la culoare sub razele soarelui de vară, așa cum se întâmplă cu al meu. Dacă avea gura mică sau zâmbetul larg. Bunica pomenea doar de nasul ei și cât de remarcabil era faptul că i l-am moștenit. Îmi place să-mi imaginez că ochii ei erau verzi, ca ai mei, cu aceleași irizații aurii pe care le admiră toată lumea. Verdele era, după spusele bunicii, contribuția misteriosului meu tată, celălalt mare secret al mamei – sau poate a unui irlandez ori scoțian care a trăit cu câteva generații în urmă. Aurul ar fi fost, cică, un dar din partea Creatorului. Kiju zicea însă că ochii mamei erau căprui, ca ai ei, ca ai tuturor celor pe care îi cunosc.

– Nu contează culoarea. Sunt lucruri mai de preț de moștenit. Simțul umorului și tăria de caracter sunt mult mai importante decât niște ochi căprui.

A tăiat capătul unui castravete și l-a aruncat pe fereastra deschisă, apoi a tăiat o feliuță și și-a vârat-o în gură. A feliat și restul, l-a pus pe o farfurie, adăugând sare și piper înainte de a o așeza pe masă, în fața mea.

– Era tuciurie? am întrebat eu, luând cea mai subțire felie de castravete și lingând de pe ea sarea și piperul înainte de a o ronța. Pielea ei? Era ca a ta?

– Da, a răspuns bunica, așezându-se pe scaunul aflat de cealaltă parte a mesei.

Condensul de pe paharele noastre cu apă sclișea în lumina soarelui care se strecura prin ferestruica de deasupra ligheanului pentru spălat vase. Nu aveam nici apă

curentă, nici toaletă în casă. Cei mai mulți dintre oamenii pe care îi cunoșteam nu aveau, dar asta nu ne deranja. Kiju spunea că aveam tot ce ne trebuie – un acoperiș deasupra capului, un foc în timpul iernii, haine și încălțăminte plus o grădină care stârnea invidia vecinilor – poate chiar a întregului oraș. Câteva găini ouătoare și câteva bune de tăiat, precum și un porc dolofan care grohăia și guita în cocina lui murdară. Kiju nu mă lăsa să le dau nume. Zicea că nu avea să-mi aducă decât suferință atunci când animalele s-ar fi apropiat, spre beneficiul burților noastre, de clipa lor cea din urmă. Toamna vindeam conservele și dulceturile făcute în casă, care ne prisoseau, ca să facem rost de bani pentru lucrurile pe care nu ni le puteam face singure. Femeile din oraș treceau uneori pe la noi pentru ceaiurile medicinale ale lui Kiju, oferindu-ne la schimb dulciuri sau găini, iar altele ghome de lână ca să tricoteze. Uneori ne dădeau bani. Orașenii aceștia o ignorau pe bunica la băcănie, dar veneau la ea când aveau nevoie de leacuri, având mai multă încredere în tonicele și alifile ei decât în propriii doctori. Ceea ce făcea ca momentele în care îi deveneau ostili să fie cu atât mai supărătoare.

– Era un copil vesel, așa ca tine.

– Și nu avea tată, la fel ca mine.

Kiju a tresărit.

– Da, așa este. Dar avea poveștile ei. Mi-aș fi dorit să le ai și tu pe ale tale.

– Eu am poveștile tale.

Bunica a zâmbit, apoi și-a pus mâna ei zbârcită peste a mea.

– A fost un om bun, bunicul tău. L-am iubit nespun. L-am rugat să nu plece. Nu era obligat să se ducă, știi? Doar că citea știrile și vedea ce se petrece acolo. Eu una nu am înțeles niciodată, dar el era hotărât

să lupte într-un război, să lupte pentru o țară care nu îi recunoștea condiția de om. Iată ce fel de persoană era. Încăpățânat ca un taur.

Taurul domnului Armstrong era o matahală bătrână și morocănoasă, ținută singură în țarc din cauza agresivității, așa că, pe când eram mică, am dat din cap fără să înțeleg pe deplin ce fel de persoană fusese de fapt bunicul. Dar, cumva, mi-am dat seama că, în pofida asocierii cu taurul acela urâcios, trebuie să fi fost un om bun.

Când îmi spunea aceste povești, părea abătută, iar tristețea era atât de străină firii ei, încât cu greu îmi dădeam seama despre ce era vorba. Și nu-mi plăcea. Nu-mi plăcea că o făceam să se cufunde în tristețe.

— E în regulă, Kiju. Te asigur că e în regulă.

A zâmbit din nou, dar era ceva fals în zâmbetul ei. Mă simțeam prost, așa cum numai un copil se poate simți când dezamăgește o persoană pe care o iubește atât de mult cât o iubeam eu pe bunica.

În 1939, bunicul a plecat în Europa, într-un loc atât de îndepărtat încât părea inimaginabil, unde a supraviețuit până la sfârșitul războiului. L-a răpus pneumonia contractată pe vaporul cu care se întorcea acasă. Ce soartă crudă! Din ziua în care militarii au coborât de pe pridvorul casei ei, după ce îi înmânaseră o înștiințare și își exprimaseră condoleanțele, bunica nu s-a mai dus la biserică. Bucuria gândului că soțul ei supraviețuise acelor violențe oribile, urmată de pierderea lui într-un moment în care temerile se risipiseră, a fost mai mult decât putea ea să suporte, așa că a dat vina pe un Dumnezeu crud și neîndurător și și-a jurat că nu va mai călca niciodată într-un lăcaș de rugăciune. Avea o fotografie a bunicului, îmbrăcat în uniformă, ascunsă într-o cutie din lemn pe care o ținea sub pat. Tot acolo se afla certificatul de căsătorie semnat de cei doi miri, cealaltă dovadă a devotamentului reciproc fiind consemnată pe paginile

acelea îngălbenite, umplute cu un scris înclinat. Bunica prețuia nespuse amintirile despre el, iar în nopțile în care ne strângeam în fața focului – în vreme ce zăpada forma troiene înalte lângă micuța noastră casă, iar vântul șuiera atât de tare încât amenința să-i acopere vocea –, bunica mi le împărtășea, iar eu încă le mai țin minte și, cu ajutorul lor, îi păstrez amintirea vie.

— Era tâmplar. Învățase singur, mi-a spus într-o seară vijelioasă în care beam ceai și înfulecam fursecuri cu zahăr.

Lumina lămpii cu gaz abia dacă ne ajuta să ne vedem una pe cealaltă în vreme ce bunica broda niște floricele purpurii pe marginea unor fețe de pernă.

— Putea să meșterească orice doar imaginându-și obiectul. Uneori vedea ceva în oraș și venea acasă înarmat cu un creion și o bucată de hârtie, se așeza pe scaunul pe care stai tu acum și desena ce văzuse. Cât ai zice pește, făcea o nouă tăblie de pat. Adică, da... construia șoproane și latrine ca să plătească facturile, dar era un meșter desăvârșit atunci când lucra cu lemnul.

N-am văzut prea multe lucruri făcute de el. Piese de mobilier pe care le proiecta și le făurea din lemnul copacilor aflați în spatele casei erau vândute oamenilor din oraș pentru ca bunicii mei să aibă ce să mănânce și cu ce să se îmbrace – și să poată călători o dată pe an ca să-și vadă rudele. Când au sosit militarii aceia să o anunțe că soțul ei murise, nu-i mai rămăsese nimic în afară de casa pe care le-o construise. „Un început”, îi spunea el. Trei încăperi solide și călduroase, numai bune pentru a întemeia o familie. Doar că nu așa le-a fost dat să fie. Când s-a născut mama, tatăl ei împușca oameni din motive pe care nu le prea înțelegea, dar despre care credea că aveau să facă bărbat din el în ochii propriei țări. În vreme ce fiica lui făcea primii pași, el se afla într-o tranșee, pe undeva prin Franța, cu picioarele acoperite

de bășici și răni și părul plin de păduchi. Când ea împlinea cinci ani, el aștepta să i se aprobe o permisie ca să poată veni acasă. Până la a șasea ei aniversare, el era deja îngropat la marginea unui cimitir catolic. Bunicul fusese suficient de catolic ca să poată fi îngropat acolo, dar prea amerindian ca să ocupe din spațiul rezervat albilor. Cu toate acestea, bunica s-a mândrit mereu cu micuța floare de mac² de pe mormântul lui și cu gradul de frunză³.

— *Frunză*. Asta trebuie să însemne ceva, suspina ea în fiecare an când ne duceam cu flori, de ziua bunicului, la mormânt. *Frunză*.

Kiju trăia în casa pe care el i-o construise, dormea în patul pe care el i-l meșterise și toca legume la masa pe care el i-o făcuse din trunchiul unui arțar bătrân doborât de o furtună de iarnă. Într-un fel, ori de câte ori strângea cu grijă firimiturile de pe blat sau ștergea praful de pe tăblia patului – curbată și făcută să semene cu niște fire împletite de iarba zimbrului –, ea comunica cu el, îi vorbea, îi spunea că amintirea lui încă plutea pe această parte a lumii spiritelor. Îmi plăcea să o privesc și să urmăresc felul delicat în care atingea toate obiectele pe care cândva le atinsese și el. Părea ceva intim, dar nu într-o manieră care m-ar fi putut determina să întorc privirea, ci într-una care îmi spunea că ar fi trebuit să mă uit și să învăț cât de delicată și de prețioasă poate fi dragostea. Bunica născuse sub același copac sub care mama mă adusese pe mine pe lume. Cu câteva ore înainte de ivirea zorilor, și-a dus fetița în casă și i-a arătat obiectele ieșite din mâna tatălui ei. A luat degețelele zbârcite și delicate ale mamei mele și le-a trecut peste suprafețele din lemn, legând un tată și o fiică peste mile de păduri și de

2 În Canada, floarea de mac pusă pe un mormânt este un simbol al recunoștinței, un omagiu adus militarilor și veteranilor căzuți la datorie.

3 În eng., *Private First Class*, a cărui traducere literală este „Soldat Clasa I”.

câmpuri și peste atât de multe mile de valuri, încât ea nu ar fi putut niciodată să cuprindă cu mintea distanța dintre ei.

Presupun că bunica o dusesese și pe mama la mormântul lui înainte să mă ducă pe mine, dar nu vorbea niciodată despre asta. Ne duceam să o vedem pe mama într-o altă zi din an, de ziua ei de naștere, când soarele era neputincios, iar vântul necruțător. Când zăpada acoperea micuța piatră ce zăcea în pământ – nu deasupra lui, asemenea celorlalte, ci îngropată în el. Bunica dădea zăpada laoparte cu mâinile ei înmănușate. *Margaret, fiică și mamă, 1940–1955*.

— Mi-ar fi plăcut să scrie mai mult, dar n-am avut bani, așa că am cerut să fie scris ce a însemnat ea pentru mine și ce a însemnat pentru tine.

— E perfectă, i-am răspuns eu.

După câteva minute de tăcere, am întrebat-o:

— Mama semăna cu el sau cu tine?

— Câte puțin cu amândoi. Avea nasul lui, același pe care îl ai și tu acum pe fătuca asta adorabilă.

M-a apucat de bărbie și mi-a strâns-o între degete.

— Dar avea părul meu, des – și care crește repede. Când nu eram suficient de atente, când uitam să ni-l strângem în coadă, ni se agățau în el vreascuri și scaieți. Odată i s-a prins în păr și niște gumă de mestecat. Nu avea voie să mestece gumă, dar cineva de la școală îi dăduse o lamă. A așteptat până s-a băgat în pat, ca să n-o vad eu, și a început să mestece. Apoi a adormit și i-a căzut din gură. Dimineată a trebuit să-i tai o șuviță. Țin minte că am fost teribil de furioasă, dar acum tot ce pot face este să zâmbesc.

— Îmi plac poveștile astea, Kiju.